

Patrycja Rucińska
Agnieszka Szmurło

Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach
Wydział Nauk Ekonomicznych i Prawnych
Koło Naukowe Menedżerów „Top Manager”

Świadomość ekologiczna studentów kierunku zarządzanie Uniwersytetu Przyrodniczo- -Humanistycznego w Siedlcach¹

Enviromental awareness of students faculty
of management the University of Natural
Sciences and Humanities in Siedlce

Streszczenie: *Ekologia w życiu odgrywa istotną rolę. Niestety społeczność dba o środowisko w stopniu minimalnym. Niezmiernie ważne jest, by jednym z celów kształtowania świadomości przyszłych pokoleń było respektowanie środowiska. Przede wszystkim należy jednak zacząć od siebie i w swoim postępowaniu kierować się ekologią. Pozytywne oddziaływanie pomiędzy środowiskiem naturalnym a człowiekiem jest drogą do lepszego bytu każdego organizmu na świecie, ponieważ niszcząc chociażby środowisko zwierząt w gruncie rzeczy dążymy do niszczenia swojego środowiska. Niestety obecnie większość społeczeństwa wie jedynie teoretycznie co znaczy szacunek dla otoczenia, natomiast praktyczne działania proekologiczne są mało widoczne.*

Słowa kluczowe: ekologia, świadomość ekologiczna, środowisko.

Abstract: *Ecology is very important in life. Unfortunately, the community rarely cares about the environment. It is vitally important to know that one of the objectives of shaping future generations is respect for the environment. First of all, people should start with themselves and follow roles of environment protection. Positive interaction between the environment and man is the way to a better life of each organism in the world, because destroying the environment. Unfortunately, at present the majority of the public only theoretically knows what respect for the environment is, and practical environmental activities are barely visible.*

Wstęp

Istotną rolę w życiu człowieka powinna odgrywać ekologia oraz świadomość ekologiczna. Dzięki niej można zmniejszyć zanieczyszczanie środowiska, co wiąże się z poprawą jakości życia. W niniejszym artykule przedstawione zostaną badania nt. świadomości ekologicznej wśród studentów.

Już w roku 1869 został naukowo opracowany termin „ekologia”. Profesor Uniwersytetu w Jenie Ernst Haeckel zdefiniował go następująco: „ekologia jest to wiedza o zależności, jaka występuje między organizmem a środowiskiem”².

¹ Artykuł napisany pod opieką naukową prof. Janusza Toruńskiego.

² A. Kalinowska, *Ekologia wybór przyszłości*, Editions Spotkania, Warszawa 1993, s. 13.

Obecnie, zważywszy na ponadstuletni rozwój nauki w zakresie ekologii oraz związek tego obszaru tematycznego z innymi dziedzinami nauki, ekologię scharakteryzować można jako przyrodniczą naukę o wzajemnych zależnościach między żywymi organizmami oraz nimi a środowiskiem, w którym żyją³. D. Zaręba za ekologię uważa wiedzę człowieka o naturalnym środowisku, m. in.: o zależnościach oraz przyczynach zjawisk przyrody; poszanowaniu przyrody przez człowieka oraz jego wpływie na nie⁴.

Pojęcie świadomość ekologiczna oraz ekologia łączy wieloznaczność. Świadomość ekologiczna odnosi się generalnie do zawartości umysłu, do stanu umysłu w obszarze wiedzy i przekonań na temat środowiska naturalnego, co przekłada się na rozumienie zależności między jakością środowiska a jakością życia człowieka.

Współcześnie wąskie ujęcie świadomości ekologicznej uznaje się za przestarzałe. Termin „ekologia” został ujęty w takich kategoriach, jak: wiedza, pogląd oraz wyobrażenia o środowisku. Szerokie zobrazowanie świadomości ekologicznej uważane jest za rezultat: dostrzeżenia i docenienia znaczenia zależności pomiędzy działalnością gospodarczą społeczeństwa a zjawiskiem dewastacji oraz degradacji przyrody⁵.

Cel i metoda badania

Celem pracy jest ocena poziomu wiedzy na temat zachowań proekologicznych oraz działań na rzecz ochrony środowiska jakie podejmują studenci kierunku zarządzanie Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach.

Badaniu ankietowemu poddano 30 studentów kierunku zarządzanie studiujących na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Prawnych Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach, kształcących się w trybie stacjonarym. Kwestionariusz składał się z 20 pytań podzielonych na dwa bloki tematyczne: blok 1. sprawdzał świadomość ekologiczną oraz wiedzę na temat ochrony środowiska (10 pytań), natomiast blok 2. dotyczył postaw oraz działań proekologicznych (10 pytań).

Wyniki badań

W badaniu uczestniczyło 30 studentów, w tym 5 mężczyzn (17%) i 25 (83%) kobiet. Średni wiek respondentów wyniósł 22 lata.

Pytania sprawdzające świadomość ekologiczną i wiedzę o ochronie środowiska przyniosły zadawalające wyniki. Na pytanie, czy *ochrona środowiska jest ważna*, 30 (100%) badanych odpowiedziało, że tak. Taki sam był udział odpowiedzi twierdzących na pytanie, czy *wygląd środowiska naturalnego w przyszłości jest ważny dla badanego*. 25 (83%) studentów stwierdziło, że wie, czym są działania proekologiczne. Niestety 24 (80%) osoby uważają, że

³ Ibidem.

⁴ D. Zaręba, *Ekoturystyka*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2006, s. 31.

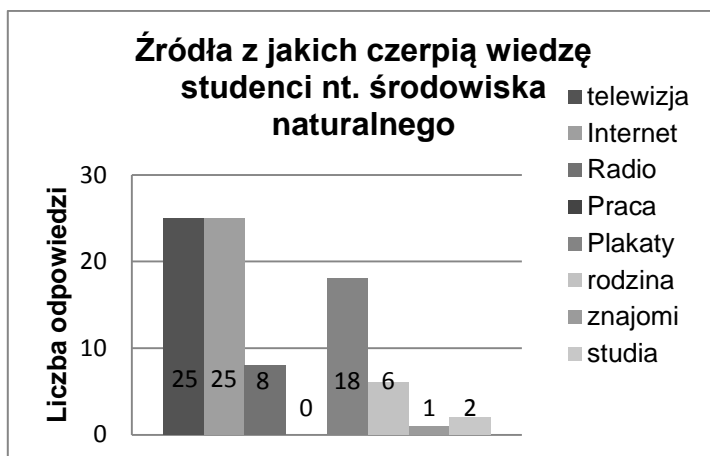
⁵ A. Papuziński, *Świadomość ekologiczna w świetle teorii i praktyki (Zarys politycznego modelu świadomości ekologicznej)*, Problemy Ekorozwoju, Lublin 2006, s. 34.

Polacy lekceważą problem ochrony środowiska. Większość ankietowanych odpowiedziała, że pojedyncza jednostka ma bardzo duży [8 (27%)] lub duży [22 (73%)] wpływ na stan środowiska, natomiast odpowiedzialność za stan środowiska ponosi każdy z obywateli, władze państwa, zakłady przemysłowe oraz samorządy terytorialne (wykres 1).

Wykres 1. Zestawienie odpowiedzi na pytanie badawcze: Kto jest odpowiedzialny za stan środowiska naturalnego?
Źródło: opracowanie własne.

Głównymi źródłami z jakich respondenci czerpią informacje o środowisku naturalnym jest telewizja i Internet. Zaskakujące jest to, że odpowiedzi „dom rodzinny” i „studia” padały bardzo rzadko (wykres 2).

Wykres 2. Zestawienie odpowiedzi na pytanie badawcze: Z jakich źródeł czerpią wiedzę studenci nt. środowiska?
Źródło: opracowanie własne.

Na podstawie powyższych pytań można wywnioskować, że studenci zdają sobie sprawę z istoty ochrony środowiska. Nie są im obce problemy, z jakimi boryka się przyroda oraz są świadomi tego, że sami mają wpływ na to, co się dzieje wokół nich. Według studentów, aby skłonić ludzi do dbania o środowisko, należy zacząć od edukacji najmłodszych, przyjęcia jasnych przepisów prawnych oraz rygorystycznego stosowania kar (wykres 3).

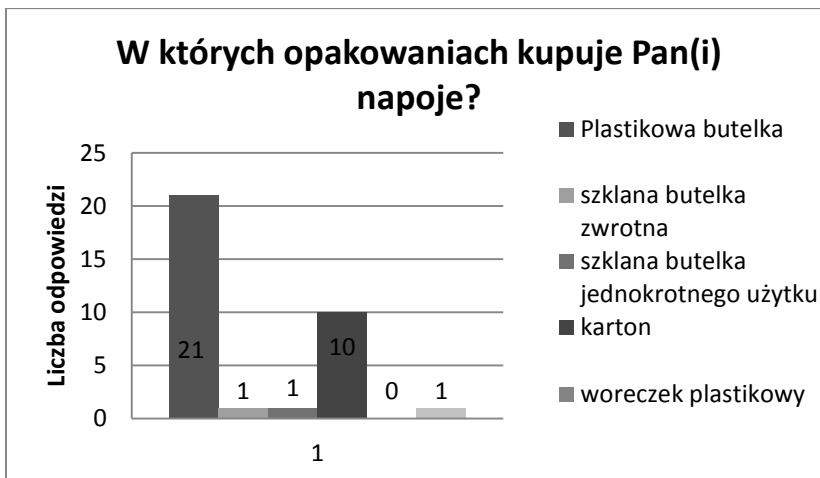

Wykres 3. Zestawienie odpowiedzi na pytanie badawcze:
Co należy zrobić, aby ludzie zaczęli dbać o środowisko?

Źródło: opracowanie własne.

Konkretna wiedza, jaką posiadają studenci na temat środowiska naturalnego wypadła niestety gorzej od samej świadomości ekologicznej. Na pytanie o czas rozkładania się torebki foliowej, tylko 8 (27%) respondentów podało poprawną odpowiedź, a mianowicie 100-400 lat, 18 (60%) odpowiedziało, że torebka rozkłada się od 21 do 100 lat. 21 (70%) studentów twierdzi, że ocieplenie klimatu jest spowodowane nadmierną emisją CO₂, CH₄ i CFC do atmosfery, aż 8 (27%) osób nie ma na ten temat żadnego zdania.

W drugim bloku pytań analizie zostały poddane postawy wobec ochrony środowiska. Wysoka świadomość ekologiczna niekoniecznie musi się przekładać na życie codzienne. 21 (70%) osób zadeklarowało, że najczęściej kupuje napoje w butelkach plastikowych, natomiast 10 (33%) osób wybiera napoje w kartonach (rys. 4). Szklane opakowania często są droższe i mniej praktyczne niż opakowania plastikowe czy kartony.

Wykres 4. Zestawienie odpowiedzi na pytanie badawcze:
W których opakowaniach kupuje Pan(i) napoje?

Źródło: opracowanie własne.

Podczas robienia zakupów najwięcej osób korzysta z plastikowych reklamówek wielokrotnego użytku – 13 (43%) osób, natomiast jednorazowych reklamówek używa 7 (23%) osób. 9 (30%) badanych korzysta z toreb wykonanych z tkanin, a 1 (3%) osoba z toreb papierowych. Może to być spowodowane dostępnością i ceną danych produktów. Aż 26 (87%) respondentów stwierdziło, że segreguje śmieci. Na pytanie o postępowanie z przeterminowanymi lekami większość, czyli 20 (67%) studentów odpowiedziało, że wyrzuca je do śmieci, 12 (40%) oddaje do specjalnych pojemników, 3 (10%) spala w piecu.

Można zauważyć, że ankietowani przykładają dużą wagę do oszczędzania. Większość z nich oszczędza wodę m.in. podczas mycia zębów – 29 (97%) badanych zakręca wodę podczas mycia zębów, tylko jedna osoba tego nie robi. 13 (43%) respondentów myje naczynia w komorze zlewu wypełnionej wodą, 12 (40%) pod bieżącą wodą i 5 (17%) w zmywarce. Oszczędność światła jest również powszechna jak oszczędność wody. Na pytanie o nawyk gaszenia światła przy opuszczaniu pomieszczeń 25 (83%) pytanych zadeklarowało, że zawsze gaszą, 5 (17%) robi to sporadycznie.

Studenci zostali spytani również o to, czy zrobili coś na rzecz środowiska naturalnego w ostatnim półroczu. 19 (63%) odpowiedziało, że tak – przejawiało się to głównie segregacją śmieci u 20 (90%) badanych – 11 (37%) nic nie zrobiło. 21 (70%) studentów jest gotowych poświęcić swój wolny czas na działania sprzyjające ochronie środowiska.

Podsumowanie

Komunikaty medialne negatywnie obrazują ekologię. W telewizji prezentowane są zwłaszcza konflikty między organizacjami ekologicznymi a społeczeństwem, zanieczyszczenia środowiska, wód oraz katastrofy związane

z degradacją środowiska. Brakuje informacji na temat rozwiązywania tych problemów. Wiąże się to z osłabieniem chęci ludzi do dbania o środowisko⁶.

Świadomość i wiedza jest dużo większa niż realne postępowanie na rzecz ochrony przyrody. Co prawda, dla wszystkich studentów ochrona środowiska ma znaczenie. 21 na 30 studentów zadeklarowało, iż jest w stanie poświęcić swój czas na realizację działań związanych z ochroną środowiska, nie ma to natomiast jednak niestety odbicia w życiu codziennym. Być może przeprowadzone badanie jest pierwszym krokiem do poszerzenia działalności proekologicznej wśród studentów Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach i wykorzystania potencjału w sferze ochrony środowiska.

Bibliografia

- Kalinowska A., *Ekologia wybór przyszłości*, Editions Spotkania, Warszawa 1993.
Papuziński A., *Świadomość ekologiczna w świetle teorii i praktyki. (Zarys politycznego modelu świadomości ekologicznej)*, Problemy Ekorozwoju, Lublin 2006.
Sobczyk W., *Edukacja ekologiczna i prozdrowotna*, Wydawnictwo Naukowe AP, Kraków 2000.
Zaręba D., *Ekoturystyka*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006.

⁶ W. Sobczyk, *Edukacja ekologiczna i prozdrowotna*, Wyd. Naukowe AP, Kraków 2000, s. 83.